

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN DEĞER YARGILARI İLE ÖZNEL İYİ OLUŞLARI ARASINDAKİ İLİŐKI

Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem ÇAM TÜRKAN¹

ÖZET

Bu çalışma ile üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluşlarıyla değer yargıları arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmaktadır. Çalışma evrenini Iğdır Üniversitesi öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmanın örnekleme ise basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle belirlenen 656 gönüllü katılımcıdan oluşmaktadır. Çalışmada katılımcılara Dilmaç ve Arıcak (2014) tarafından geliştirilen Değer Ölçeği ve Tuzgöl-Dost (2005)'un geliştirmiş olduğu öznel iyi oluş ölçeği uygulanmıştır. Çalışmanın verileri SPSS 23 paket programı aracılığıyla analiz edilmiş ve korelasyon ve regresyon analizlerinden faydalanılmıştır. Çalışmanın sonucunda üniversite öğrencilerinde; değer yargıları ile öznel iyi oluş düzeylerinin pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca değer düzeyinin öznel iyi oluş düzeylerinin yordayıcısı olduğu bulunmuş ve bu oranın toplam varyansın yaklaşık %13'ünü açıkladığı görülmüştür. Cinsiyet açısından kız ve erkek üniversite öğrencilerinin değer algılarında ve öznel iyi oluş düzeylerinde anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Çalışma sonuçlarına göre değer yargılarının üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluşlarını (mutluluk) etkilediği düşünülebilir.

Anahtar Kelimeler: Değer, Öznel İyi Oluş, Üniversite Öğrencisi.

¹ Iğdır Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-1680-6258, cigdemturkan@gmail.com
Araştırma Makalesi/Research Article, Geliş Tarihi/Received:05/11/2021–Kabul Tarihi/Accepted:20/01/2022

THE RELATIONSHIP BETWEEN UNIVERSITY STUDENTS' VALUE JUDGMENTS AND THEIR SUBJECTIVE WELL-BEING

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the relationship between the subjective well-being of university students and their value judgments. The population of the study consists of the students of Iğdır University. The sample of the study consists of 656 volunteer participants determined by a simple random sampling method. In the study, the Value Scale developed by Dilmaç and Arıcak (2014) and the subjective well-being scale developed by Tuzgöl-Dost (2005) was applied to the participants. The data of the study were analyzed through the SPSS 23 package program and correlation and regression analyzes were used. As a result of the study, in university students; It has been determined that value judgments and subjective well-being levels have a moderately significant positive relationship. In addition, it was found that value level was a predictor of subjective well-being levels, and it was seen that this ratio explained approximately 13% of the total variance. It was determined that there was no significant difference in the value perceptions and subjective well-being levels of female and male university students in terms of gender. According to the results of the study, it can be thought that value judgments affect the subjective well-being (happiness) of university students.

Keywords: Value, Subjective Well-Being, University Student.

GİRİŞ

Alanyazında mutluluk veya iyi oluş “hedonik” ve “eudaimonik” kavramları ile açıklanmaktadır ve bireylerin iyi oluşlarının bu farklar gözetilerek en sağlıklı şekilde anlaşılabilceği savunulmaktadır (Deci ve Ryan, 2008). Pozitif psikoloji kişi, grup ve kurumların mevcut potansiyellerini ortaya çıkarmayı sağlayan, olumlu ve güçlü yönlerini verimli ve etkin bir şekilde kullanmayı gerçekleştiren, onların pozitif gelişimlerine katkı sunan hâllerin neler olduğu ile ilgilenen bir disiplindir. Öznel iyi oluş kavramı da bu disiplinle birlikte ele alınmıştır (Gable ve Haidt, 2005, akt.; Malkoç, 2011). Öznel iyi oluş; bireyin yaşamı ve kendisi hakkındaki olumlu yargılarını kapsayan genel bir değerlendirmedir ve bu kavram soyut ve kişiden kişiye değişen göreceli bir kavramdır (Diener, 2006). Öznel iyi oluş insanların yaşamlarından aldıkları haz ve doyuma yönelik yargıları, kendilerinde bulunan olumlu ve olumsuz duygularına yönelik yaptıkları öznel değerlendirmeler olarak tanımlanabilir (Diener, 1984). Bu değerlendirmeler bireyin evlilik, aile, arkadaşlık, okul ve iş gibi farklı yaşam alanlarına ait doyumlarını, duygu durumunu, olaylara verdiği tepkileri, yaşamdan aldığı doyuma ilişkin düşüncelerini kapsamaktadır (Diener, Oishi ve Lucas, 2003). Öznel iyi oluş; bireyde kendi yaşamıyla ilgili duygu-düşüncelerini ve öznel yargılarını içermekte olan öznel bir kavramdır (Saföz-Güven, 2008). Ayrıca bu kavram, bireyin yaşamı hakkında ne düşündüğünü ve ne hissettiğini değerlendirdiğinde bilişsel ve duygusal olarak ulaştığı sonuçlar olarak tanımlanabilmektedir (Seligman ve Csikszentmihalyi, 2000).

Literatürde öznel iyi oluşun çok boyutlu ele alındığı ve tanımlandığı görülmektedir. Bu durum öznel iyi oluş kavramını açıklamayı ve tanımlamayı zorlaştırmaktadır.

İnsanların kişiliklerini, hayatlarını şekillendirmede rol oynayan ve hayatları boyunca onların davranışlarını açıklayarak davranışlarını yönlendiren değerler birçok sosyal bilimcinin daima ilgisini çekmiştir (Ekşi, 2003). Değerler hakkında pek çok farklı tanımlamalar yapılmıştır. Bunlardan bazılarını şöyle açıklayabiliriz: Değer, bireyin çevresi ile uyumlu, iyi bir kişi olmasını ve toplumu için üretken iyi bir yurttaş olmasını sağlayan önemli bir unsurdur (Hökelekli, 2010). Değer yargıları, bireyden bireye yaşamlarındaki önem düzeyine göre farklılık göstermektedir ve onların yaşamındaki ilkelere rehberlik etmektedir. Bireylerin temel motivasyonlarını sağlayan, birey tarafından arzu edilen ve toplumsal olarak onaylanan sözel ifade edilmiş değerler kapsamındadır (Schwartz, 1992). Değerler bireyler ve toplumlar aracılığıyla paylaşılmış ve topluma genelleştirilmiş tutumlardır (Yapıcı ve Zengin, 2003). Değer, toplumdaki bireylerin birbirleriyle uyumlu yaşamalarını amaçlayan, insani vasıflara sahip bir şekilde yaşamalarını sağlayan, bireyler ve toplum üyeleri arasında paylaşılarak yaygınlaşan ve genelleşerek benimsenen tutumlar olarak tanımlanabilir (Çam Türkan, 2018). Değerler, bireylerin davranışlarını yönlendiren ve onların çevreleriyle etkileşimleri sonucunda içselleştirdikleri standartlardır (Akbaş, 2004). Değerler, bireylere doğru ve yanlış durumların neler olduğunu anlamlandırmaya yardımcı olmaya yarayan ölçütler, arzu edilen yargılar ve inançlardır (Dilmaç, Deniz ve Deniz, 2009). Yaşaroğlu (2015), değeri bir eylemin ardındaki inanç ya da ölçütlerinin birbiriyle ilişkilendirip önceliklerine göre sıralayan, amaçlara ulaşmada motivasyonu sağlayıp, tercih belirlemede veya değerlendirme sürecinde rehberlik eden soyut ilkeler şeklinde tanımlamıştır. Bunun yanında değerler, pek çok farklı disiplinin ilgi alanına girmesine rağmen kapsamının tam olarak ne olduğu konusunun netlik kazandığını söylemek zordur (Bacanlı, 2002).

Değerlerin insan davranışlarını bilişsel ve sözel olarak temsil ettiği düşünülmekte ve bu değerlerin öznel iyi oluşu anlamada önemli ve etkin bir role sahip olduğu iddia edilmektedir (Sagiv ve Schwartz, 2000). Değerlerin öznel iyi oluş düzeylerine etkilerini tespit etmek de aralarında bulunan ilişkiyi ortaya koyma bakımından büyük bir önem göstermektedir. Bu alanda yapılan çalışmada değerlerin; depresyon, stres düzeyi, öznel iyi oluş, olumlu duygu durumları vb. pek çok değişkeni kapsayan ve etkileyen sonuçlar doğurduğu bulunmuştur (Yetim, 2001). Bu çalışmanın amacı da üniversite öğrencilerinin sahip oldukları değer yargıları ve öznel iyi oluş düzeyleri arasında olan ilişkiyi belirlemektir.

1. YÖNTEM

Bu çalışmada nicel araştırma desenlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli; geçmişte veya içinde bulunulan andaki bir durumu olan hâliyle betimlemek ve tanımlamak için mevcut durumu objektif bir şekilde betimlemeyi ve gözlemlemeyi amaçlayan bir yaklaşımdır (Karasar, 2015). Bu modelle yapılan araştırmalarda değişkenler arasındaki mevcut ilişkiyi ortaya koymak ve var olan ilişkinin düzeyini tespit etmek amaçlanmaktadır.

Araştırmanın güvenilirliği ve geçerliliği için nicel veri kaynağı olan ölçeklerin seçiminde titiz davranılmıştır. Çalışma verilerinin analizleri de objektif olarak yapılmıştır. Nesnellik için araştırmacı ham verileri, başka araştırmacıların analiz edilebileceği bir biçimde muhafaza etmiştir. Araştırmada daha önce kullanılmış, güvenilirlik ve geçerlilik testi yapılmış ölçekler kullanılmıştır. Sosyal bilimlerde güvenilirlik için Cronbach Alfa değerinin 0.70 ve üzeri olması yeterli olmaktadır (Hair vd., 2014). Her iki ölçek için Cronbach's Alfa katsayılarının (α) 0,70 üzerinde değerlere sahip oldukları görülmektedir (Değer Ölçeği 0.813 ve Öznel İyi Oluş Ölçeği 0.880). Dolayısıyla, araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenilir olduğu söylenebilir.

Araştırma Grubu

Araştırmanın örnekleme olarak, seçkisiz olmayan örnekleme desenlerinden amaçlı örnekleme yöntemi seçilmiştir. Amaçlı örnekleme, belirlenen hedefe ulaşmak için zengin veriler elde etme imkânı sağlayan örnekleme türüdür. Bu örneklemede, araştırma amacına yönelik belirlenen katılımcıların çalışmaya amaçlı olarak seçilmesi söz konusudur. (Büyüköztürk vd., 2015).Araştırmanın çalışma grubunu, Iğdır Üniversitesi'nde 2020-2021 eğitim-öğretim yılında farklı bölümlerde ve sınıf düzeylerinde bulunan ve öğrenim gören 454 kız (%69.2), 202 erkek (%30.8), toplam 656 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya gönüllü olarak katılan üniversite öğrencilerine ait demografik özellikler Tablo 1'de sunulmuştur:

Tablo 1 incelendiğinde; çalışmadaki gönüllülerin %69,2'sinin kadın, %30,8'inin erkek olduğu, %57,6'sının 1. sınıf, %37'sinin 2. sınıf, %3,2'sinin 3. sınıf ve %2,1'inin 4. sınıf öğrencisi olduğu tespit edilmiştir. 24 farklı bölümden üniversite öğrencisi araştırmaya dâhil olmuştur. Araştırmaya dahil olan her bölüm farklı oranlarda katılım göstermiştir. Üniversitenin kayıtlı toplam 10.842 öğrencisi bulunmaktadır. Bu bağlamda 656 öğrenci ile çalışma yürütülmüş ve evrenin % 6'sına ulaşılmıştır. Çalışma grubumuzdaki kız öğrenciler evrendeki 5072 kız öğrencinin 454'ünü oluşturmaktadır. Bu da örneklemindeki kız öğrencilerin evrendeki kız öğrencilerin % 8,95'ini temsil ettiğini göstermektedir. Evrenimizdeki 5770 erkek öğrencilerden çalışmamıza 202 kişi katılmıştır. Örneklemden erkek öğrenciler de evrenin % 3,5'ine denk gelmektedir.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

		Frekans(f)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Erkek	202	30,8
	Kadın	454	69,2
	Toplam	656	100
Evren-Örnekleme	Kadın	5072-454	100-8,85
	Erkek	5770-202	100-3,5
	Toplam	10842-656	100-6
Sınıf	1. Sınıf	378	57,6
	2. Sınıf	243	37,0
	3. Sınıf	21	3,2
	4. Sınıf	14	2,1
	Toplam	656	100
Bölüm	Çocuk Gelişimi	77	11,7
	Sosyal Hizmetler	7	1,1
	Posta Hizmetleri	12	1,8
	İlahiyat	53	8,1
	Besyo	19	2,9
	Tıbbi Lab. Tekn.	85	13,0
	Adalet	5	,8
	Engelli Bakım ve Rehb.	11	1,7
	Evde Hasta Bakımı	66	10,1
	Yaşlı Bakımı	59	9,0
	Havacılık Yönetimi	22	3,4
	Optisyenlik	27	4,1
	Fizyoterapi	24	3,7
	Tıbbi Dökm. ve Sekreterlik	61	9,3
	Tıbbi Gör. Tekn.	19	2,9
	Çevre Sağlığı	13	2,0
	Gümrük İşletme	6	,9
	Paramedik	45	6,9
	Tarih	6	,9
	Coğrafya	34	5,2
	Lab. ve Veteriner Sağlığı	2	,3
	Moda Tasarım	1	,2
	Tarla Bitkileri	1	,2
	Kamu Yönetimi	1	,2
	Toplam	656	100

2. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmanın veri toplama araçları; değer ölçeği ve öznel iyi oluş ölçeğidir.

Öznel İyi Oluş Ölçeği (ÖİÖÖ): Bireylerin öznel iyi oluş düzeylerini belirlemek amacıyla Tuzgöl-Dost (2005) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin madde sayısı 46'dır. Faktör analizi çalışmasında ölçeğe ait KMO katsayısı .861 bulunmuştur ve ölçekte 12 faktör yapısı belirlenmiştir. Ölçekten en düşük 46 ve en yüksek 230 puan alınmaktadır. Ölçekten alınan düşük puan öznel iyi oluş düzeyinin düşük olduğunu, yüksek puan ise öznel iyi oluş düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Öznel iyi oluş ölçeği, 26 olumlu ve 20 olumsuz duygu ifadelerinden oluşmaktadır. Olumsuz ifadeler tersine çevrilerek puanlanmaktadır. Ölçeğin güvenirlik katsayısı (Cronbach Alfa) .93 olarak bulunmuştur. Cevaplama sistemi her ifade için “(5) Tamamen Uygun”, “(4) Çoğunlukla Uygun”, “(3) Kısmen Uygun”, “(2) Biraz Uygun” ve “(1) Hiç Uygun Değil” şeklinde beşli Likert ölçeğidir.

Değer Ölçeği (DÖ): Çalışmaya katılan gönüllü öğrencilerin değer yargılarını belirlemek amacıyla Dilmaç, Arıca ve Cesur (2014)'un geliştirdikleri değerler ölçeği kullanılmıştır. Ölçek bireylerin yaşamını anlam ve önemine göre açıklayan, duygu ve düşüncelerini en iyi yansıttıklarını düşündükleri değer ifadelerini belirlemeye dayanmaktadır. Ölçekte 39 değer ifadesi bulunmaktadır ve ölçek 9 alt boyuttan oluşmaktadır. Likert tipi ölçekte değerler 0'la 9 arasında puan almaktadır. Ölçekten alınan düşük puan o değer bireyin yaşamında çok önemli olmadığını; puanın yüksek çıkması o değer kişinin hayatında vazgeçilmez olduğunu gösterir.

Verilerin Toplanması

Ölçekler, amaçlı örnekleme yöntemi ile katılımcılara uygulanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu Iğdır Üniversitesi'nin farklı bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Ölçekler gönüllülük ilkesi esas alınarak uygulanmıştır.

Veri Analizi

Çalışmanın verileri çalışma grubunda bulunan öğrencilere Değerler Ölçeği (DÖ) ve Öznel İyi Oluş Ölçeği (ÖİÖÖ) ölçme araçlarının uygulanmasıyla elde edilmiştir. Üniversite öğrencilerinin sahip oldukları değerlerle öznel iyi oluşları arasındaki ilişkileri ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmada toplanan veriler SPSS 23 programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Araştırma grubunun genel yapısını tanıtmak için frekans (n), aritmetik ortalama (\bar{x}), yüzde (%) ve standart sapma (ss) değerleri kullanılmıştır. Veri setinin normal dağılım gösterip göstermediğini saptamak amacıyla aritmetik ortalama, medyan, çarpıklık-basıklık (skewness-kurtosis) değerleri incelenmiştir. Puanların normal dağılım gösterdiği görülmüş ve parametrik analiz teknikleri kullanılmıştır. Araştırmanın demografik cinsiyet değişkeni için Bağımsız Gruplar t Testi yapılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişki ve yordama durumu korelasyon ve regresyon analizleri ile incelenmiştir.

3. BULGULAR

Parametrik- nonparametrik istatistik seçimi için katılımcıların ölçeklere verdiği yanıtların normallik değerlendirmesinde mod-medyan-aritmetik ortalama ve çarpıklık ve basıklık (skewness-kurtosis) değerlerine bakılmış ayrıca Q-Q plot incelenmiş ve dağılımın normal olduğu gözlenmiştir. Katılımcıların verdiği cevapların betimsel istatistik sonuçları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Betimsel İstatistik Tablosu

Değişken	Mod	Medyan	A.Ortalama	Skewness	Kurtosis
Değer Ölçeği Ortalama	8	7.7	7.5	-.680	-.234
Öznel İyi Oluş Ölçeği Ort.	4	3.5	3.6	-.172	-.333

Üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluşları ile değer yargıları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla korelasyon analizi yapılmıştır. Analizin sonucu Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3: Öznel İyi Oluş Ölçeği ve Değerler Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek İçin Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı Analizi Sonuçları

		Öznel İyi Oluş	Değer Ölçeği
Öznel İyi Oluş	Pearson Correlation	1	,367**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	656	656
Değer Ölçeği	Pearson Correlation	,367**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	656	656

**p < 0.01

Tablo 3’te görüldüğü üzere üniversite öğrencilerinin değer yargıları ile öznel iyi oluşları arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = .367$, $p < 0.01$).

Aralarında anlamlı ilişki bulunan değer ve öznel iyi oluş düzeylerinde; üniversite öğrencilerinin değer yargılarının öznel iyi oluş düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olup olmadığını bulmak amacıyla regresyon analizi yapılmıştır. Regresyon analizi sonuçları Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Öznel İyi Oluş Düzeyinin Yordanmasına İlişkin Regresyon Analizi

Değişken	β	t	P	R	R^2	F	p
Sabit				.367	.135	101.77	.000
Değer Ölçeği	.367	10.08	.000				

Tablo 4 incelendiğinde, değer ile öznel iyi oluş düzeyi arasında anlamlı bir ilişki görülmektedir. ($R=.367$, $R^2=.135$, $p<.000$). Regresyon katsayısının anlamlılığını belirlemek için t-testi sonuçları incelenmiş ve değer yargılarının ($t=10.08$, $p=.000$) öznel iyi oluş düzeyinin yordayıcısı olduğu bulunmuştur ve bu değer toplam varyansın yaklaşık %13.5'ini açıkladığı görülmektedir.

Cinsiyet değişkenine göre öznel iyi oluş ölçeği ve değer ölçeklerinin farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için Independent t Testi uygulanmıştır. Testin analiz sonuçları Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5: Cinsiyete Göre Değer ve Öznel İyi Oluş Ölçekleri t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	t Testi		
					t	Sd	p
Değer	Kız	454	165.54	28.28	1.61	2.86	.106
	Erkek	202	166.62	26.74			
Öznel İyi Oluş	Kız	454	296.28	33.20	-.462	2.35	.644
	Erkek	202	291.63	33.73			

Tablo 5'te cinsiyete göre üniversite öğrencilerinin değer puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir ($t=1.61$, $p>.05$). Ayrıca cinsiyete göre üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluş puanları arasındaki farkın da istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir ($t=-.462$, $p>.05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmamıza göre üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre öznel iyi oluş puanlarının anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır. Alanyazında bireylerde öznel iyi oluş düzeyinin cinsiyet değişkenine göre değişip değişmediğine yönelik gerçekleştirilen çalışmalar incelendiğinde; cinsiyete bağlı bireylerin öznel iyi oluş düzeylerinde anlamlı bir farklılaşma olmadığı bulunmuştur (Canbay, 2010; Cihangir-Çankaya, 2005; Çelik, 2008; Dost, 2004; Erden ve Yılmaz, 2016; Eryılmaz ve Ercan, 2011; Özen, 2005; Saygın, 2009; Şahin, 2011). Alanyazındaki bu çalışmalar araştırma bulgumuzu desteklemektedir.

Araştırmamıza göre cinsiyet değişkenine göre üniversite öğrencilerinin değer puanlarının anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazında bireylerin değer düzeyinin cinsiyete göre değişip değişmediğine yönelik gerçekleştirilen çalışmalar incelendiğinde; cinsiyete bağlı bireylerin değer düzeylerinde anlamlı bir farklılaşma olmadığı bulunmuştur (Aktay, 2008; Astill, 2002; Baş ve Dilmaç, 2019; Dilmaç, Deniz ve Deniz, 2009; Yılmaz, 2009). Değerlerin cinsiyete göre anlamlı bir farklılaşma düzeyine sahip olmadığı ile ilgili bulgumuz alanyazın çalışmasıyla da desteklenmiştir.

Baş ve Dilmaç (2019) yaptıkları araştırmada ergenlerin öznel iyi oluş düzeylerinin sahip oldukları değerlerin artmasıyla arttığını ortaya koymuşlardır. Haslam, Whelan ve Bastian (2009) yaptıkları araştırmada, öznel iyi oluş ile bazı değer alt boyutları arasında pozitif yönlü ilişkinin olduğunu tespit etmişlerdir. Telef, Uzman ve Ergün (2013) yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının psikolojik iyi oluşlarıyla değerleri arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğunu bulmuşlardır. Özdemir ve Koruklu (2013) yaptıkları çalışmada değerlerin (hazcılık, iyilikseverlik ve evrenselcilik) üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluşunu anlamlı düzeyde yordadığı sonucuna ulaşmışlardır. Seki (2014) de yaptığı araştırmada değer (dostluk/arkadaşlık, sorumluluk, dürüstlük ve saygı) yargılarıyla öznel iyi oluş (tüm alt boyutlar) düzeyleri arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğunu bulmuştur. Alanyazındaki diğer araştırmalar ve araştırmamıza bakıldığında; araştırmamız ve alanyazındaki diğer araştırmalar benzerlikler göstermektedir. Çalışmaların sonuçlarının birbiriyle uyumlu olduğu görülmektedir. Yapılan çalışma ve alanyazın sonuçları ile değer ve öznel iyi oluş ilişkisini ortaya koymak mümkündür. İncelenen kavramların başka değişkenler üzerindeki etkisi farklı üniversitelerde kapsamlı olarak araştırılabilir; ayrıca bu değişkenler ile farklı değişkenler arasında ilişkileri ortaya koyacak yeni çalışmaların yapılması önerilebilir.

Not: Makalelerde araştırma ve yayın etiğine uyulmuştur. Çalışma için gerekli etik kurul izni 29.12.2020 tarih ve 2020/33 sayılı kurul kararı ile Iğdır Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulundan alınmıştır.

KAYNAKÇA

- AKBAŞ, O. (2004). Türk milli eğitim sisteminin duyuşsal amaçlarının ilköğretim II. kademedeki gerçekleştirme derecesinin değerlendirilmesi. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- AKTAY, A. (2008). Yönetici ve öğretmenlerin değer tercihleri ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- ASTILL, B., Norman F. & Keeves, J. (2002). A multilevel analysis of the effects of parents, teachers and schools on student values. *Social Psychology Education*, 5/4, 345-363.
- BACANLI, H. (2002). Psikolojik kavram analizleri. Ankara: Nobel.
- BAŞ, A. & Dilmaç, B. (2019). Ergenlerin sahip oldukları değerler, öznel iyi oluşları ve sosyal kaygıları arasındaki yordayıcı ilişki. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(4): 3685-3697.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., Akgün, E., Karadeniz, Ş., Demirel, F., & Kılıç, E. (2015). Bilimsel araştırma yöntemleri (19. baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- CANBAY, H. (2010). Lise öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmamış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- CİHANGİR-ÇANKAYA, Z. (2005). Öz-belirleme modeli: özerklik desteği, ihtiyaç doyumu ve iyi olma. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- ÇAM TÜRKAN, Ç. (2018). Kibritçi kız ve çirkin ördek yavrusu masallarının çocuk eğitimine ve değer eğitimine Katkısı. *Route Educational and Social Science Journal*, 5(10), 1007-1013.

- ÇELİK, Ş. (2008). Lise öğrencilerinin öznel iyi oluşlarının duygusal zeka açısından incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DECI, E. L., & Ryan, R. M. (2008). Facilitating optimal motivation and psychological well-being across life's domains. *Canadian Psychology*, 49, 14–23.
- DIENER, E. (1984). Subjective well-being, *Psychological Bulletin*, 95:542–575.
- DIENER, E. (2006). Guidelines for national indicators of subjective well-being and being, *Journal of Happiness Studies*, 7 (4): 397- 404.
- DIENER, E., Oishi, S., & Lucas, R. E. (2003). Personality, culture, and subjective well-being: emotional and cognitive evaluations of life. *Annual Review of Psychology*, 54, 403-425.
- DİLMAÇ, B., Arıca, O. T. & Cesur, S. (2014). A Validity and reliability study on the development of the values scale in Turkey. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 14/5, 1661-1671.
- DİLMAÇ, B., Deniz, M. & Deniz, M. E. (2009). Üniversite öğrencilerinin öz-anlayışları ile değer tercihlerinin incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 7/ 18, 9-24.
- DOST, T. M. (2004). Üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- DOST, M. T. (2005). Öznel iyi oluş ölçeği'nin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(25), 103-111.
- ERYILMAZ, A. & Ercan, L. (2011). Öznel iyi oluşun cinsiyet, yaş grupları ve kişilik özellikleri açısından incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (36), 139-151.
- EKŞİ, H. (2003). Temel insani değerlerin kazandırılmasında bir yaklaşım: Karakter eğitimi programları. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1(1), 79-96.
- ERDEN, S. & Yılmaz, S. (2016). İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin akran ilişkilerinin insanî değerler ve öznel iyi oluş düzeyleri açısından incelenmesi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 6 (2), 387-414.
- HAIR, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2014). *Multivariate data analysis: Pearson new international edition*. Essex: Pearson Education Limited, 1, 2.
- HÖKELEKLİ, H. (2010). Modern eğitimde yeni bir paradigma. *Değerler eğitimi. Eğitime Bakış Dergisi*, 6 /18, 4-10.
- MALKOÇ, A. (2011). Öznel iyi oluş müdahale programının üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeylerine etkisi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- SAFÖZ-GÜVEN, İ. (2008). Fen ve genel lise öğrencilerinin cinsiyet ve sosyometrik statülerine göre öznel iyi oluş düzeyleri, genel sağlık görüntüleri ve psikolojik belirti türleri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- SAGIV, L., & Schwartz, S. W. (2000). Value priorities and subjective well-being: direct relations and congruity effects. *Eur. J. Soc. Psychol.* 30, 177-198.
- SAYGIN, Y. (2009). Üniversite öğrencilerinin sosyal destek, benlik saygısı ve öznel iyi oluş düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 207-222.
- SELIGMAN, M. E. & Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive psychology an introduction, *American Psychologist*, 55(1):5- 14.
- SCHWARTZ, S. H. (1992). Universals in the content and structure of values: theoretical advances and empirical tests in 20 countries. *Advances In Experimental social psychology*. Vol 25 (p 1-65). Academic Press, Inc. San Diego, California.

- ŞAHİN, G. N. (2011). Üniversite öğrencilerinin kendini açma, öznel iyi oluş ve algıladıkları sosyal destek düzeylerinin karşılaştırılması. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- YAPICI, A. & Zengin, Z. S. (2003). İlahiyat fakültesi öğrencilerinin değer tercih sıralaması üzerine psikolojik bir araştırma: Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi örneği. Değerler Eğitimi Dergi-si, 1 /4, 173-206.
- YAŞAROĞLU, C. (2015). Examining the values in life science curriculum in terms of “consistency”. Participatory Educational Research, 2(1), 91-96.
- YETİM, Ü. (2001). Toplumdan bireye mutluluk resimleri. İstanbul: Bağlam Yayınları.
- YILMAZ, E. (2009). Öğretmenlerin değer tercihlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Değerler Eğitimi Dergisi, 7/17, 109-128.